

זלמן ליף ז"ל

חברנו וידידנו זלמן ליף נעקר מתוכנו פתאום ובלא עת. עוד גדול הכאב, ואין הלב מתיישב לדברי הערכה על אישיותו ומפעל חייו. כיבדנו והערצנו אותו כאישיות בעלת שיעור קומה, בעלת תכונות נדירות, נפשיות ושכליות. הוא היה מן המעפילים והנחשונים של דור המגשימים, ממבצעי התוכניות הנועזות, שהכשירו את הקרקע לתקומת ישראל בארצו, וזכה שהיה חלקו עם קובעי דמותה ואופיה של המדינה. בזלמן ליף נתמזגו רוח של חזון ויזמה עם כושר הגשמה וביצוע, האידיאליזם והריאליזם, הלב והשכל, ההלכה והמעשה. ופעולתו היתה פרושה על תחומים הרבה.

שמו של זלמן ליף נתפרסם ביישוב בראש וראשונה בשטח הקארטוגרפי. הכל מכירים את מפתו, מפת הארץ בקנה-מדה של 1:250,000, שהיא כיום נחלת רבים. ידוע גם מפעלו הכביר של המכון הפוטוגראמטרי שיסד בזמן האחרון, שהוא אחד מגדולי המפעלים שנוצרו במדינת ישראל. כשותף וכחבר לעבודת ההכנה של המפות האלו, יכול אני להעיד על גישתו המדעית השיטתית, שזיקת המציאות עליה וזיקת החומר הנחקר, דעתו היתה נתונה לא רק על ביצוע טוב ויעיל, אלא בראש וראשונה על הכנה קפדנית ומחושבת יפה. לתכלית זו צלל בים החומר הטופוגראפי, הטופונימי והטופוגראפי-היסטורי. תעיד על כך הכרטיסת העשירה של רבבות שמות, מקומות ועצמים של ארץ-ישראל, פרי עבודה מייגעת וממושכת שעשה אגב שיתוף חברים רבים מחוקרי א"י. כרטיסת זו משמשת יסוד למפה, שתהיה בלי כל ספק המפה של א"י 1:100,000, שאנו זקוקים לה היום כל כך בכל שטחי הפעולה. ואזכיר את המפה הבולטת, יצירתו המופלאה היחידה במינה, רבת החשיבות לכל העוסק בחקירת הארץ. הוא ראה בעבודתו הקארטוגרפית ייעוד וצורך השעה כאחד, הוא החשיבה כאחת מאשיותיה של פעולתנו, של בנין הארץ, יסוד מוסד ליצירת רשת יישובים חקלאיים מדן ועד אילת. הוא התמסר לעבודתו בשטף מרץ, בלב ובנפש, ולא הזניח שום הזדמנות לשכלל, להוסיף פרטים, ללמוד שיטות חדשות, עד שהגיע לשיא יצירה המופלאה שלו — במכון הפוטוגראמטרי. ולא בכדי היה גוול מזמנו היקר, אף בשעות ההכרעה, כדי ללמוד וללמוד. הוא היה יושב לא פעם אף בשיעורים באוניברסיטה העברית ומקשיב להרצאות כאחד התלמידים.

הוא היה נועץ עם אנשי המקצוע, ואם אינני טועה — עם כולם, משתף אותם בעבודתו מתוך שאיפה להכין מפה מושלמת ומתוקנת של הארץ. כיו"ר החברה לחקירת א"י במשך שנים וכחבר הוועד עשה לא מעט. באהבתו לחקר הארץ קשר קשר בין אנשי הרוח ובין אנשי המעשה, בין החוקרים ובין המגשימים. והיא שהביאה אותו לחברה שלנו, הוא תרם לפיתוח החברה, להרחבתה, לחיזוקה, להגשמת המפעל הארכיאולוגי בבית-ירח על שם ברל כצנלסון, לפיתוח עבודת המחקר במסגרת החברה, להפצת ידיעת ארץ-ישראל ברבים.

ולבסוף אזכיר אחת מפעולותיו האחרונות. הוא היה יו"ר הוועדה לעיבור השמות בנגב מטעם ראש הממשלה, ואחרי התלבטויות רבות ודיונים מרובים במשך שנה תמימה עלתה בידו להוציא לאור את מפת הנגב העברי ואת רשימת מאות השמות העבריים בכל רחבי הנגב. בזמן האחרון התלבט הרבה בתכנית רחבה של עיבור שמות הארץ בכל מדינת ישראל. זלמן ליף האדם לא סתר את זלמן ליף איש המעשה והיצירה. הוא היה צנוע, אב נאמן למשפחתו וידיד-נפש לחבריו. הוא היה איש הדעת והתבונה, אך בראש וראשונה איש אמונים ואיש לבב. בלבו פעם יצר היצירה, להט הנעורים ושפע מרץ. התמסרותו לתפקיד חייו גרמה לניתוק פתיל חייו. רבים נפלו במלחמת השחרור, והוא נפל במערכה על ביסוס המדינה, חיזוקה ופיתוחה.

אור ליום ו' האחרון בילה שעות מספר עם רעייתו ובני משפחתו בחפירות של תל-קסילה, התלהב מן העבודה ותיכן תכניות לעתיד. הוא היה מלא מרץ ורצון עבודה, וראה עתיד גדול למחקר ולמדע במסגרת מדינת ישראל, והנה למחרת נפטר לפתע-פתאום.

יהי זכרו ברוך.

ב. מייזלר